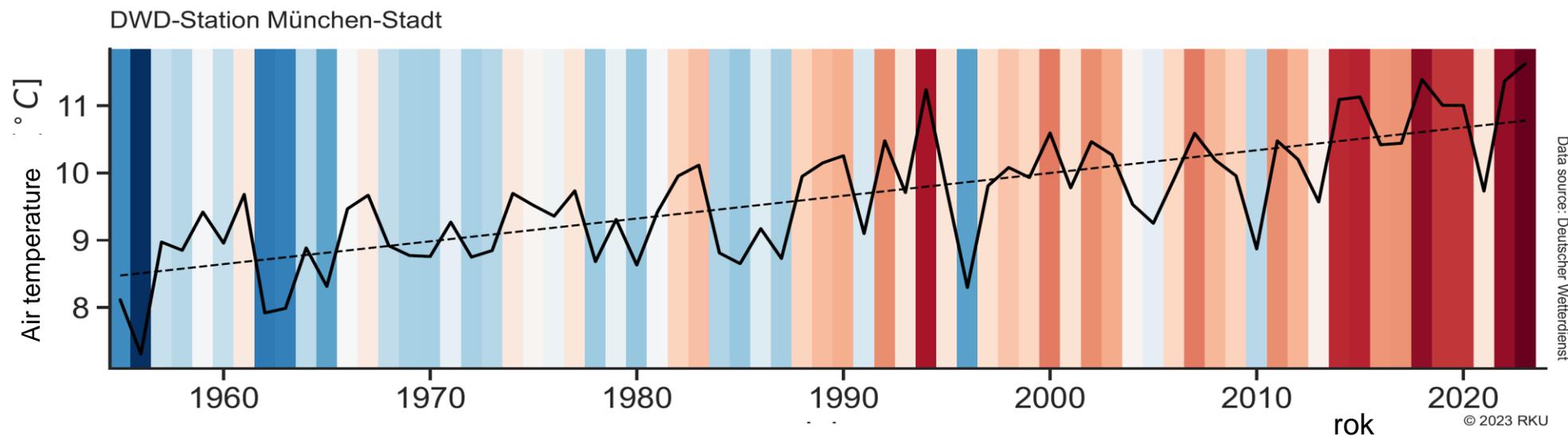

Dekarbonizace teplárenství a související projekty města Mnichov

Dipl.- ing. Hana Riemer

Klimatická neutralita a zajištění bezpečnosti dodávek tepla

- Signifikantně více horkých dnů a změna intenzity srážek
- Sektor vytápění je zodpovědný za téměř 40 % emisí skleníkových plynů v Mnichově
- Ukončení fosilních paliv v sektoru vytápění jako klíčová strategie dekarbonizace

Komunální plán pro zásobování teplem

05 / 2024

Schválení městskou radou,
přístup k geoportálu

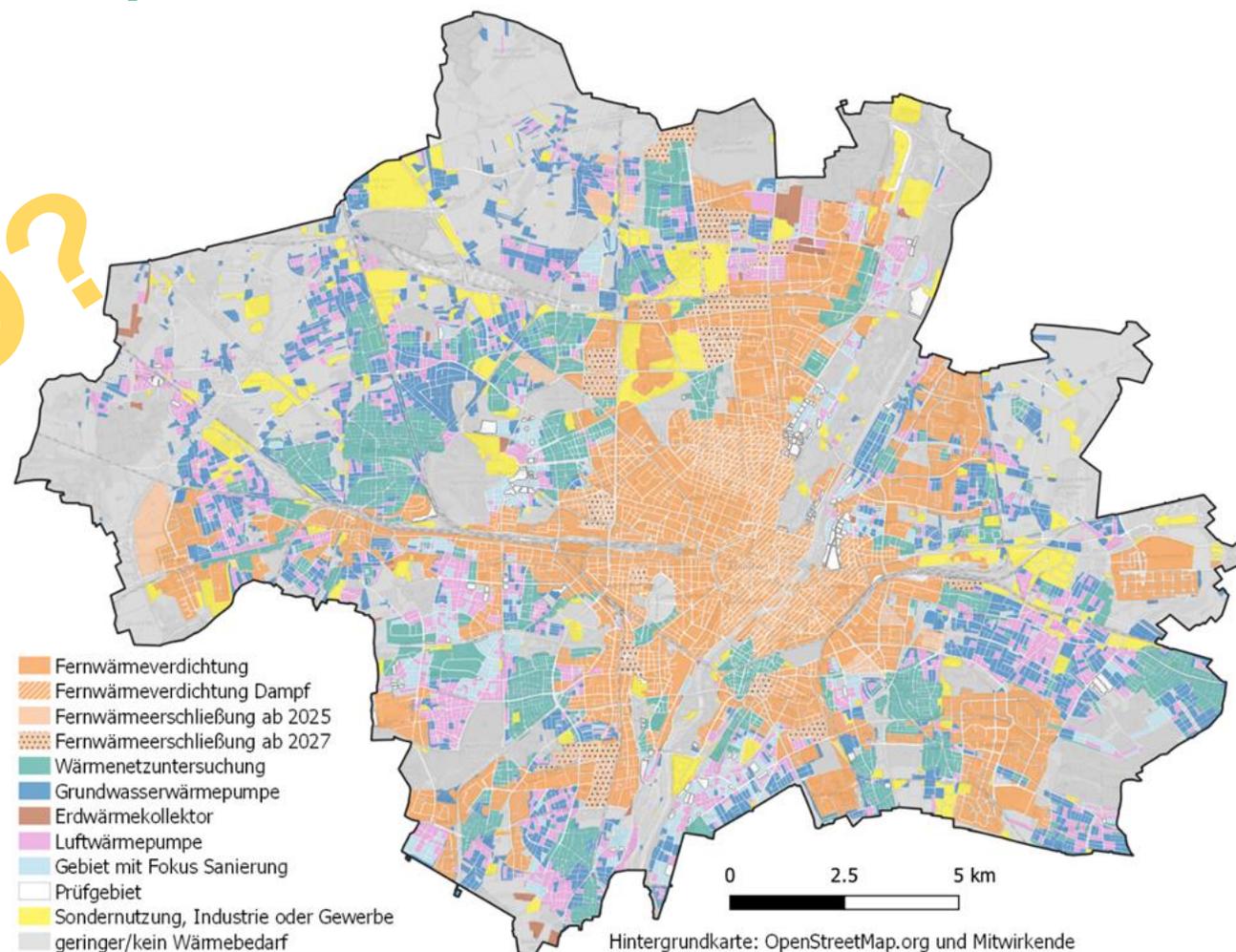
06-07 / 2024

Formální účast zúčastněných
stran a veřejnosti

11 / 2024

2. schválení městskou
radou, aktualizovaný,
teplárenský plán
Wärmeplan

HOTOVO?

Prvky teplotrenské transformace

NOVINKA

M-Tepelné erpadlo

Soukromí majitelé rodinných domů

SVJ, bytová výstavba a nebytové budovy

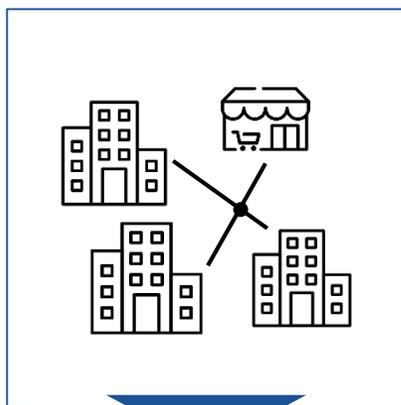
Standardizované obchodní řešení

NOVINKA

M-Oblastní vytápění

Oblasti / tvrti

SVJ, bytová výstavba a nebytové budovy

Obchod s dodáním energie prostřednictvím sítě

M-Dálkové vytápění

Nemovitosti v „plánu transformace“

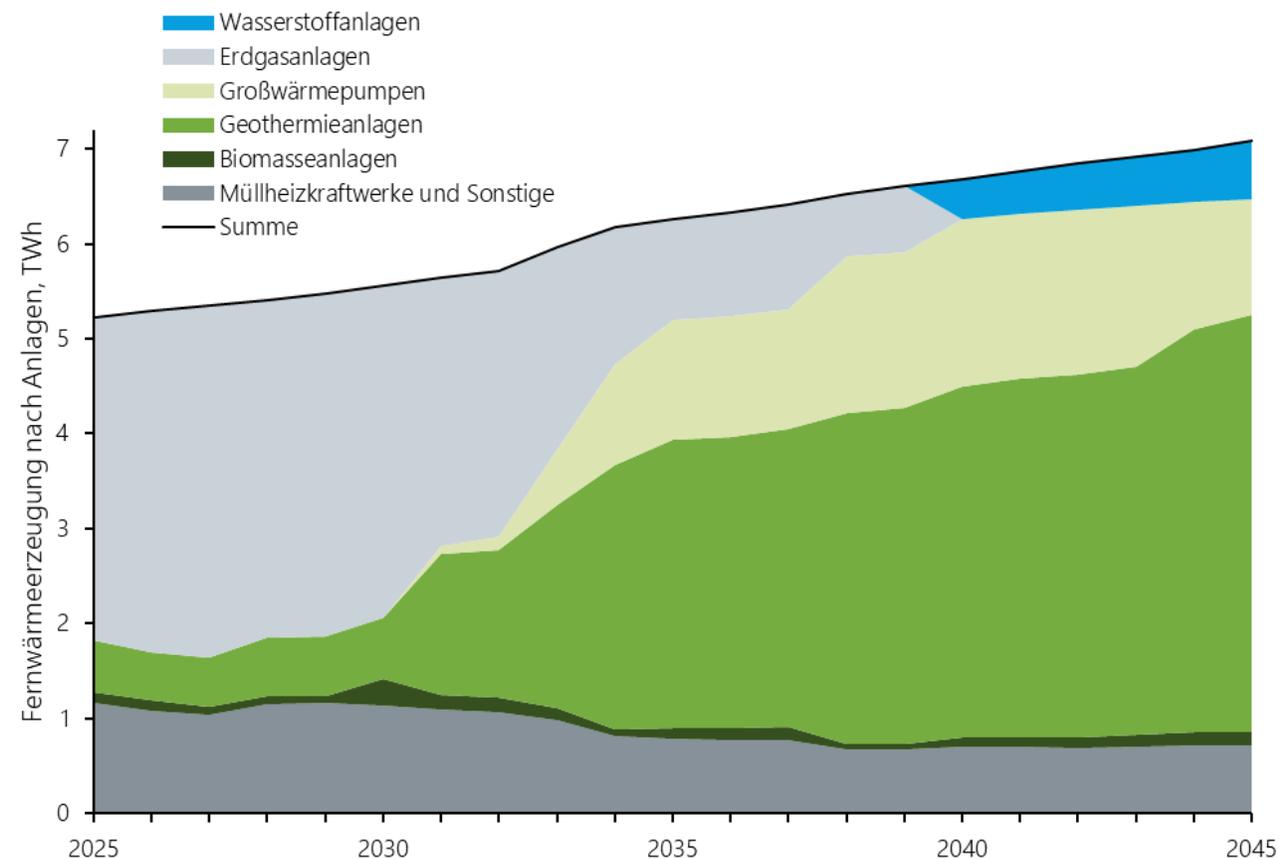
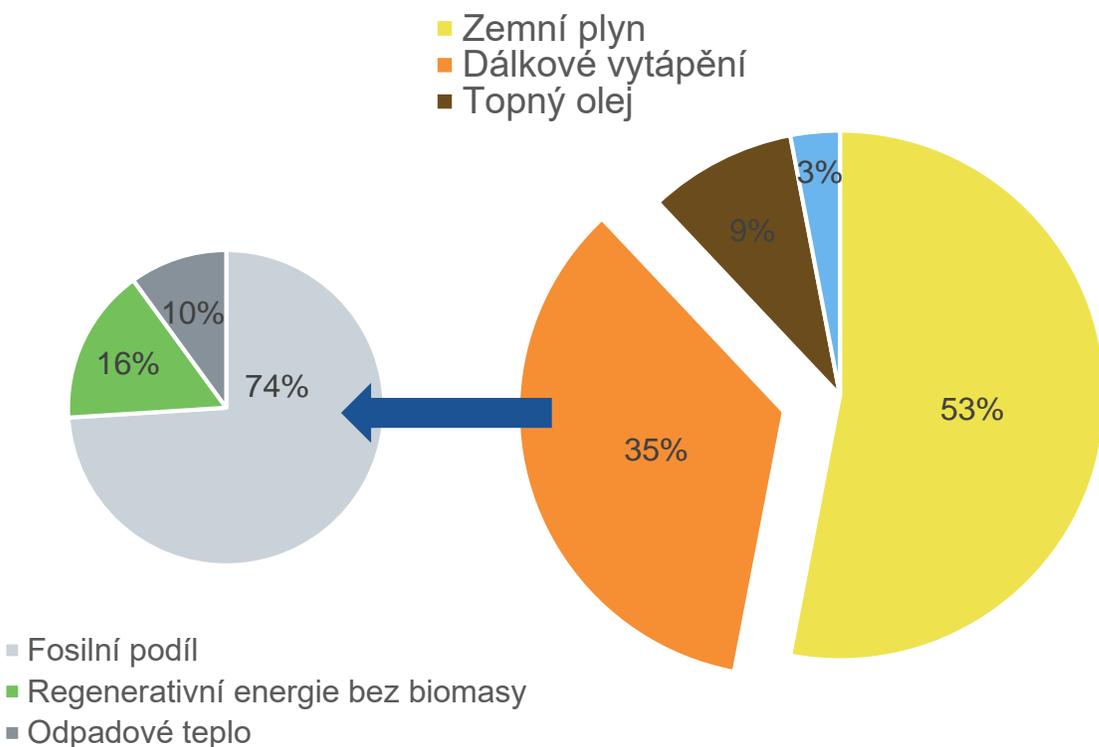
Obchod s dodáním energie prostřednictvím sítě

Decentrální řešení zásobování

Hlavní sloupec transformace teplárenství v Mnichově

Současný podíl na konečné spotřebě tepelné energie

Časový plán dekarbonizace dálkového vytápění

Důležité kroky v rámci přestavby

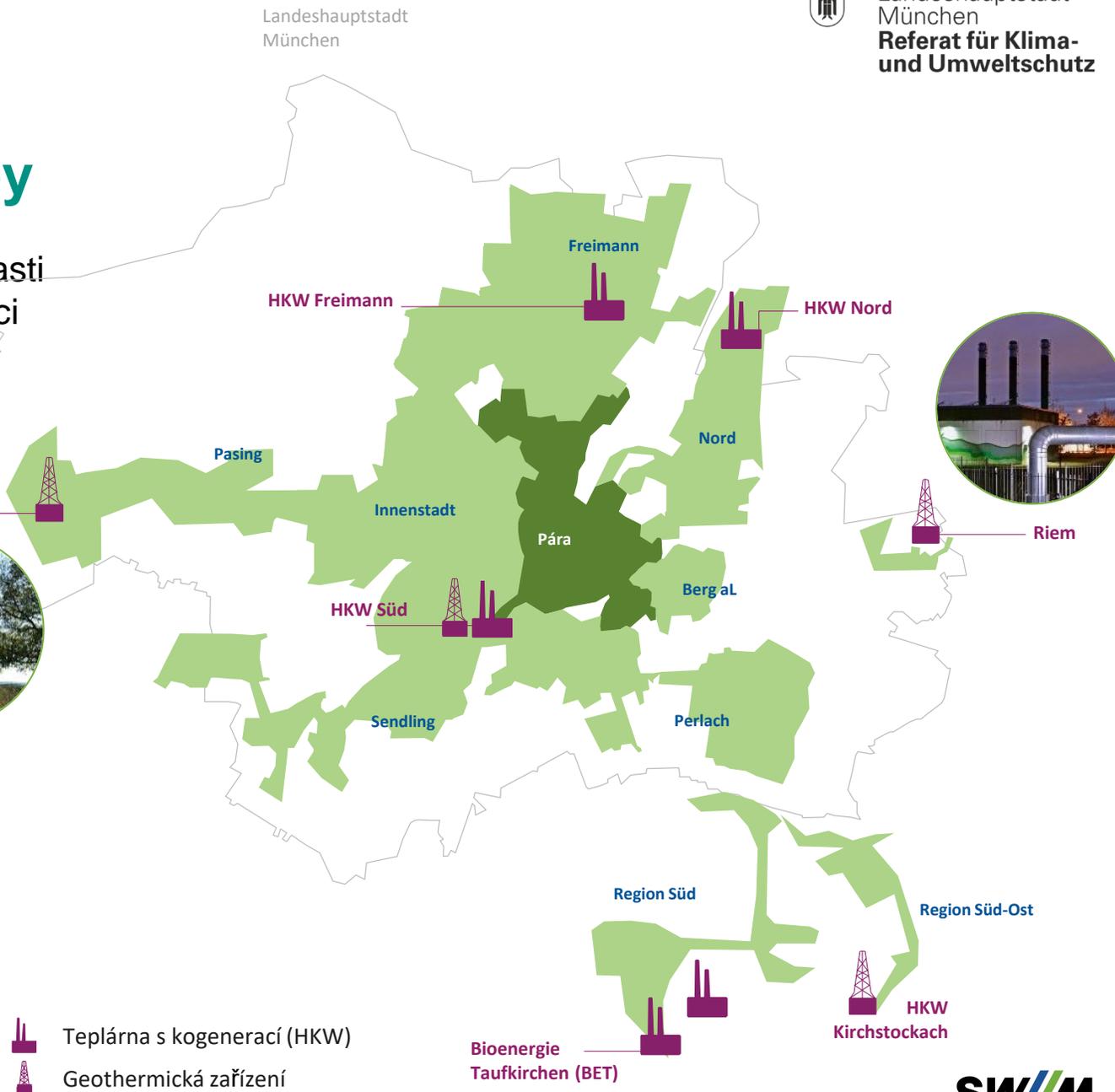
Výroba tepla

- ▶ Rozvoj hlubinné geotermální energie (80C) v oblasti Mnichova a rozšíření plošné kapacity díky integraci velkých tepelných čerpadel
- ▶ Sezónní akumulace tepla
- ▶ Tepelné zpracování odpadu, biomasa a přechod na vodík ve stávajících teplárnách

sít na distribuci tepla

- ▶ Přechod z parní sítě na topnou vodu
- ▶ Snížení návratové teploty a v některých oblastech snížení teploty výstupní vody
- ▶ Výstavba teplovodních tras (z jihu na sever), výstavba propojení a posílení sítě

Trasy a kapacita hlubinné geotermie

Plán:

- ➔ Investice ve výši cca 9,5 miliard €
- ➔ Výstavba teplovodních tras z 1.000 km na 1.600 bežných km
- ➔ provoz 10 geotermálních projektů, cca 50 hlubinných vrtů až do hloubky 3.000 m
- ➔ Zvýšení prodeje tepla z cca 4,4 TWh na 5,8 TWh do roku 2045

Výzvy:

- ➔ Spolupráce s jižními komunálními sousedy
- ➔ Zajištění ploch pro teplárny, trasy a vrtů na území města
- ➔ Řešení komplikací při výstavbě tras, např. Zachování zelených ploch a stromů

**Geothermie
Energiestandort
Süd.** Zkušební provoz
od 2021

Geothermie Freiham
2016

**Geothermie
Dürrnhaar.** 2012

**Geothermie-tepelná
elektrárna
Sauerlach.** 2013

Geothermie Riem.
2004

**Geothermie-tepelná
elektrárna
Kirchstockach.** 2013
kogenerace od 2021

**Geothermie
Michaelibad**
Ve výstavbě

Výroba tepla

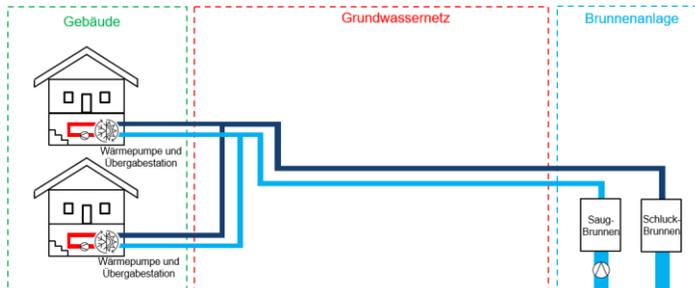
Výroba elektřiny

Oblastní řešení pro klimaticky neutrální teplo

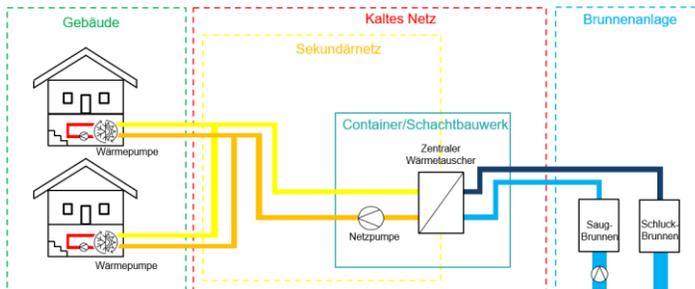
- ▶ perspektivní řešení pro oblasti **mimo dálkové vytápění**
- ▶ využívá povrchovou podzemní vodu v těsné blízkosti budov
- ▶ systém použitelný i k chlazení budov
- ▶ na rozdíl od individuálních řešení (viz M-Tepelné čerpadlo) si spotřebitelé dělí potřebnou infrastrukturu
- ▶ Plánování, výstavbu, údržbu sítí zajišťují SWM

Technologické (ne)etablované koncepty

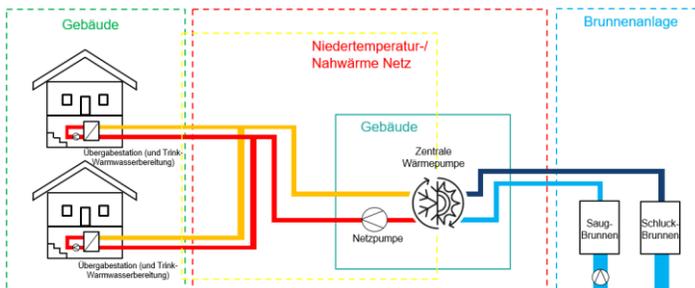
Přímá distribuce podzemní vody

Přímé připojení podzemní vody k předávací stanici / tepelnému čerpadlu v cílové budově

Chladná sekundární síť

Energie z podzemní vody je přenášena prostřednictvím centrálního výměníku tepla do sekundárního okruhu s tepelným čerpadlem v každé budově (decentrální)

Teplá distribuce

Centrální tepelné čerpadlo ohřívá sekundární síť

Status Quo

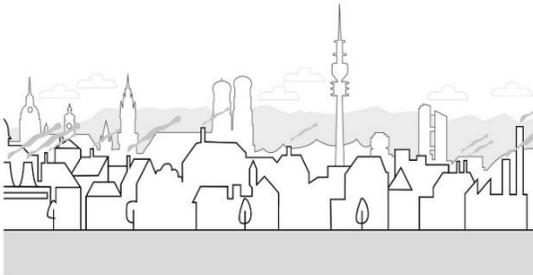
Analýza energetických
potenciálů a technologií

Scenáře k dosažení cílů

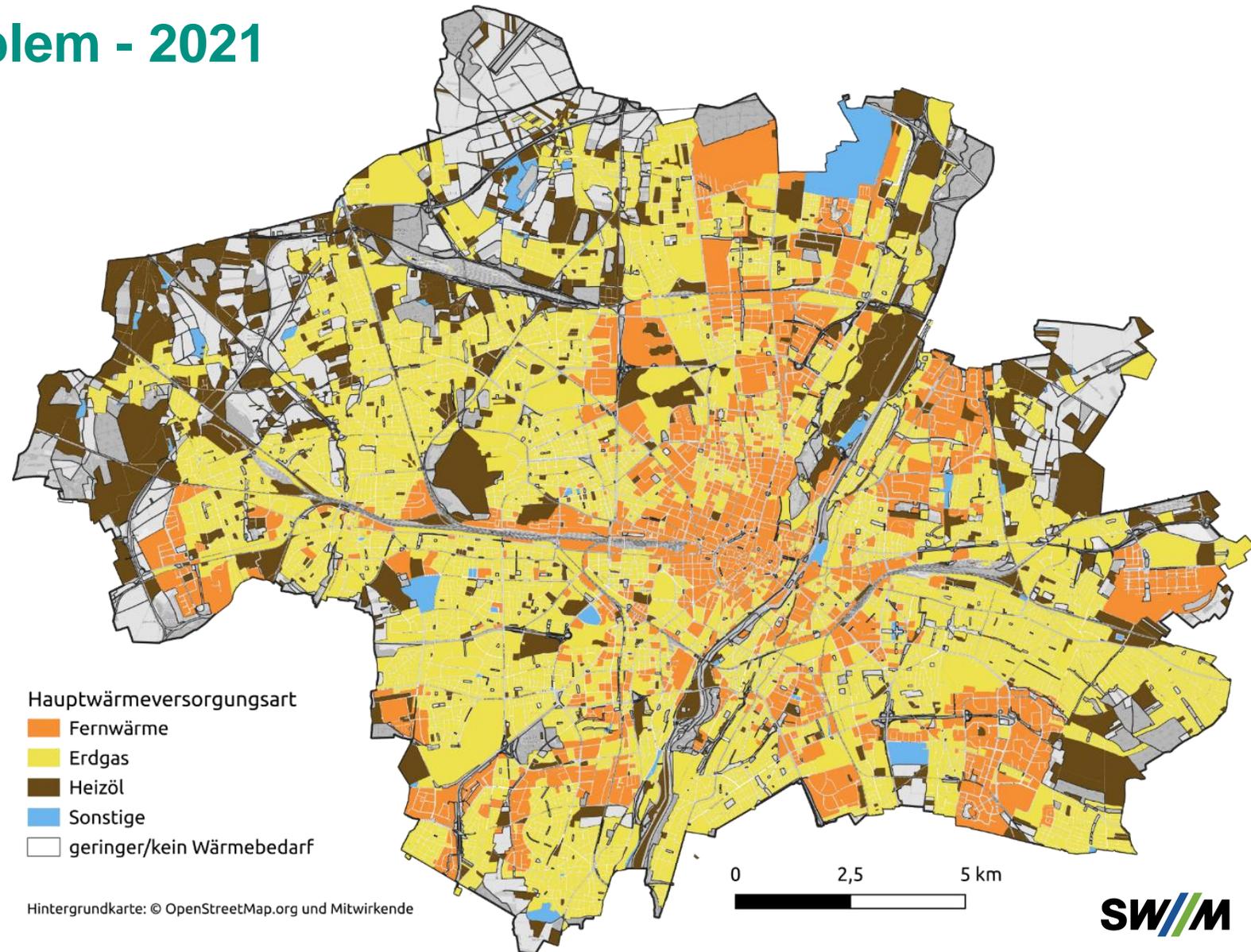
Tvoření mnichovského
plánu tepla

Aktuální zásobování teplem - 2021

1. Analýza stavu

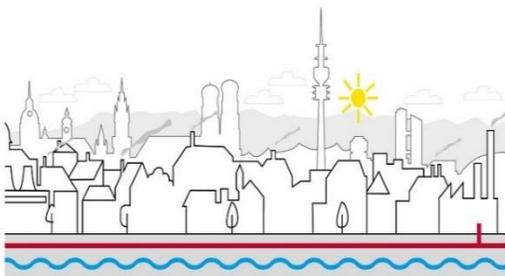

- Existující energetická infrastruktura
- Model tepelné poptávky na úrovni jednotlivých budov
- ➔ Využití „Modelu Mnichov“ (SWM)

Analýza zdrojů tepla a řešení zásobování

2. Analýza potenciálů

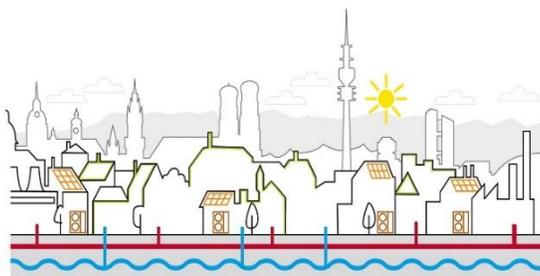

- Transformační plán dálkového vytápění
- Oblastní vytápění pomocí podzemní vody
- Decentralní tepelná čerpadla: podzemní voda, zemní tepelná energie, vzduch
- Odpady tepla
- Renovace budov

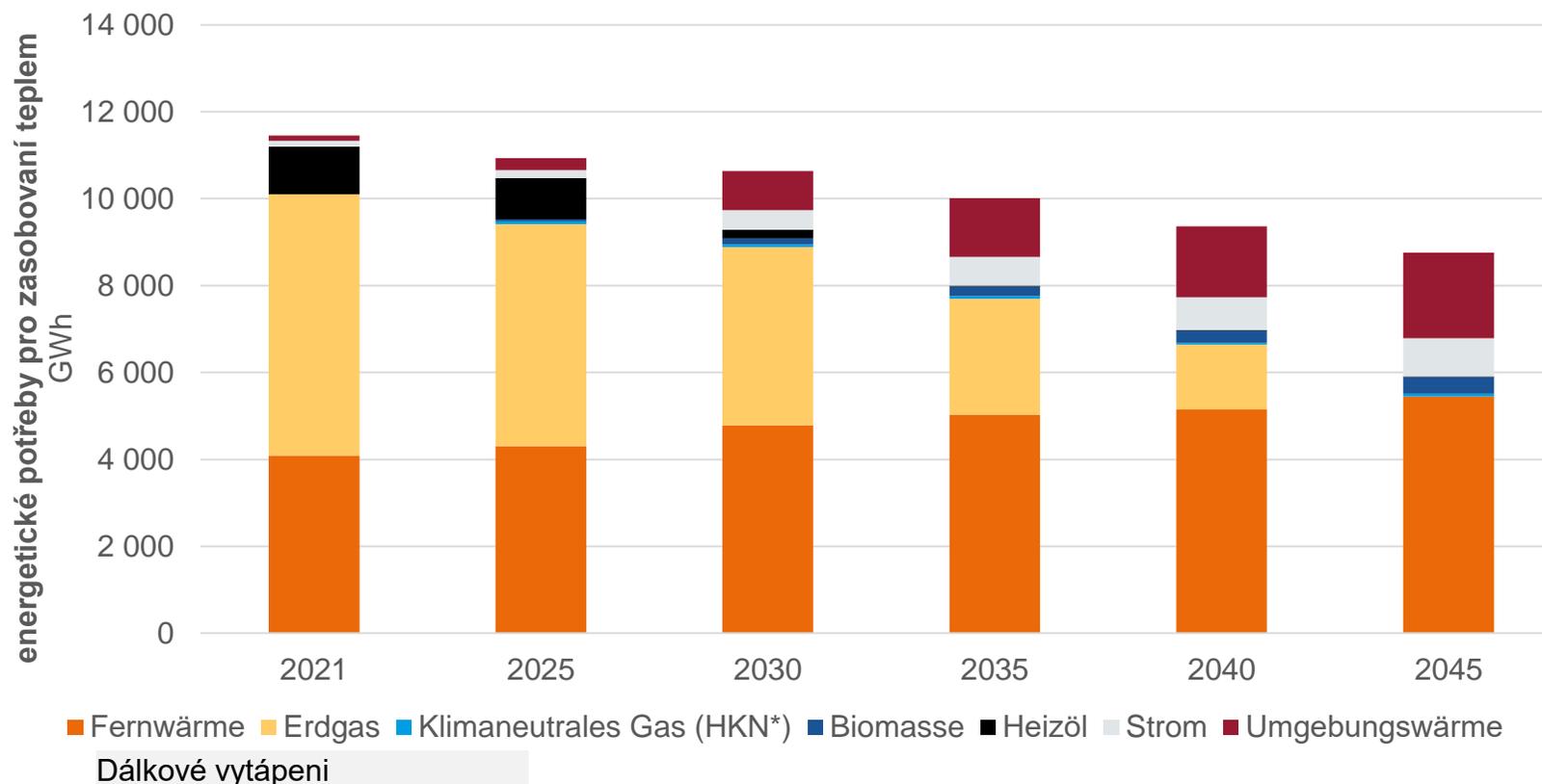
Tepelné zásobování v Mnichově do roku 2045

3. Simulace cílového scénáře

- Vývoj cen
- Podmínky pro podporu
- Právní rámec
- Výpočet variant pro dosažení klimatických cílů

Vývoj konečné energetické potřeby v cílovém scénáři

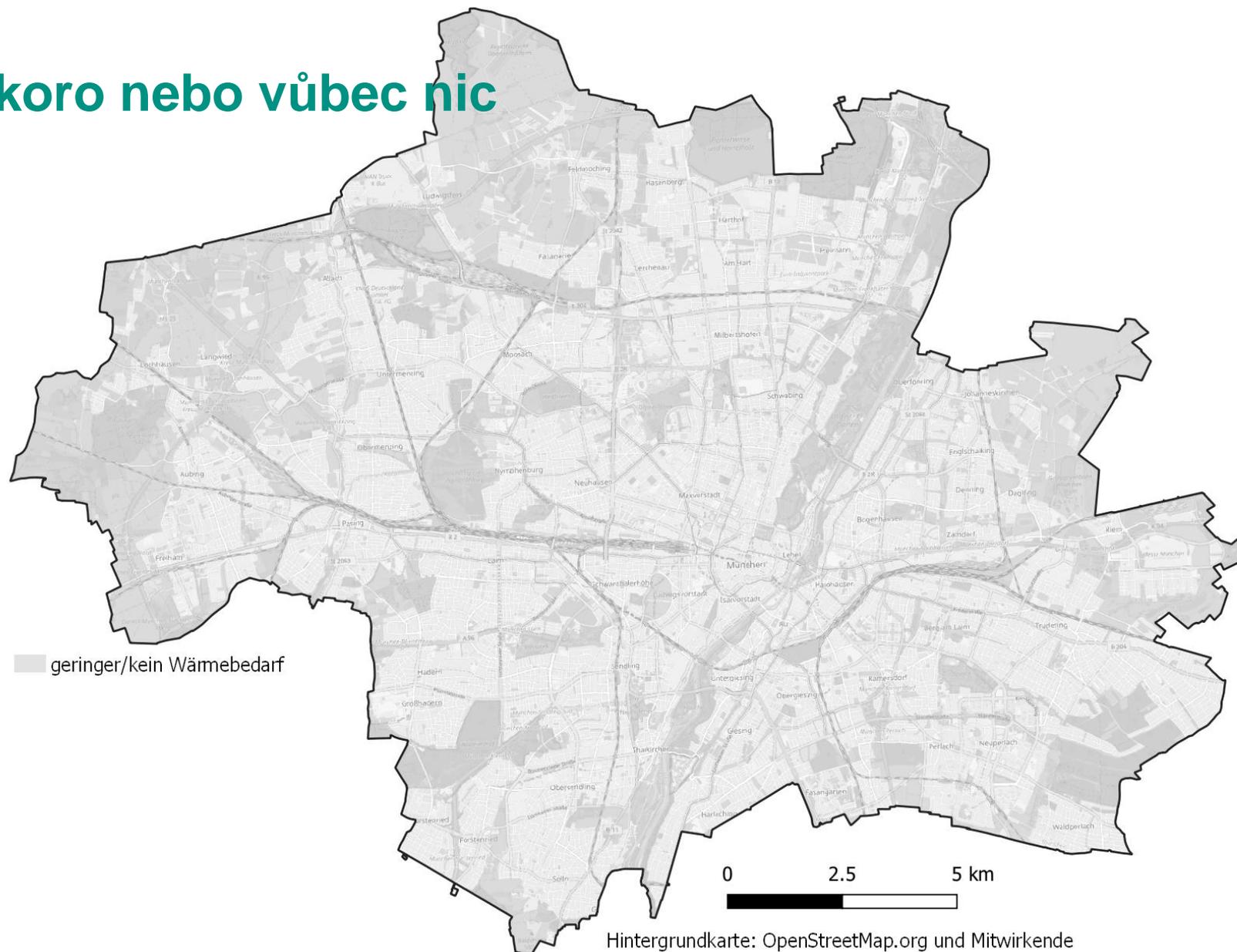
Oblasti vhodnosti

Zobrazení v plánu tepla:

- Prověření každého stavebního bloku (oblast ohraničená ulicemi)
- Vhodné, pokud lze zásobovat alespoň 80 % budov/plochy z celého bloku

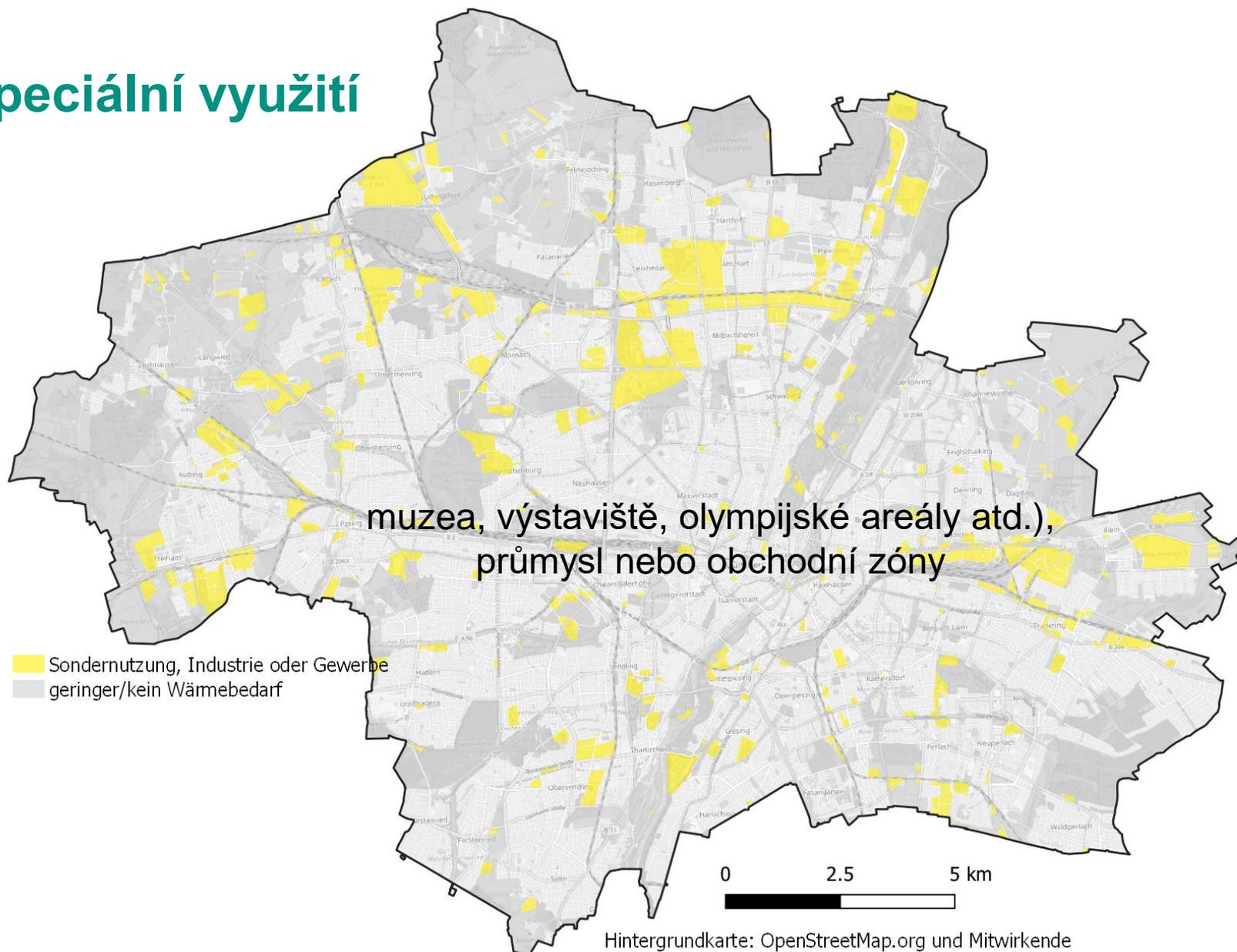
Skoro nebo vůbec nic

Nízká tepelná potřeba

- Lesy, pole, parky atd.
- Pouze ojedinělá zástavba
- Bez přiřazení

Speziální využití

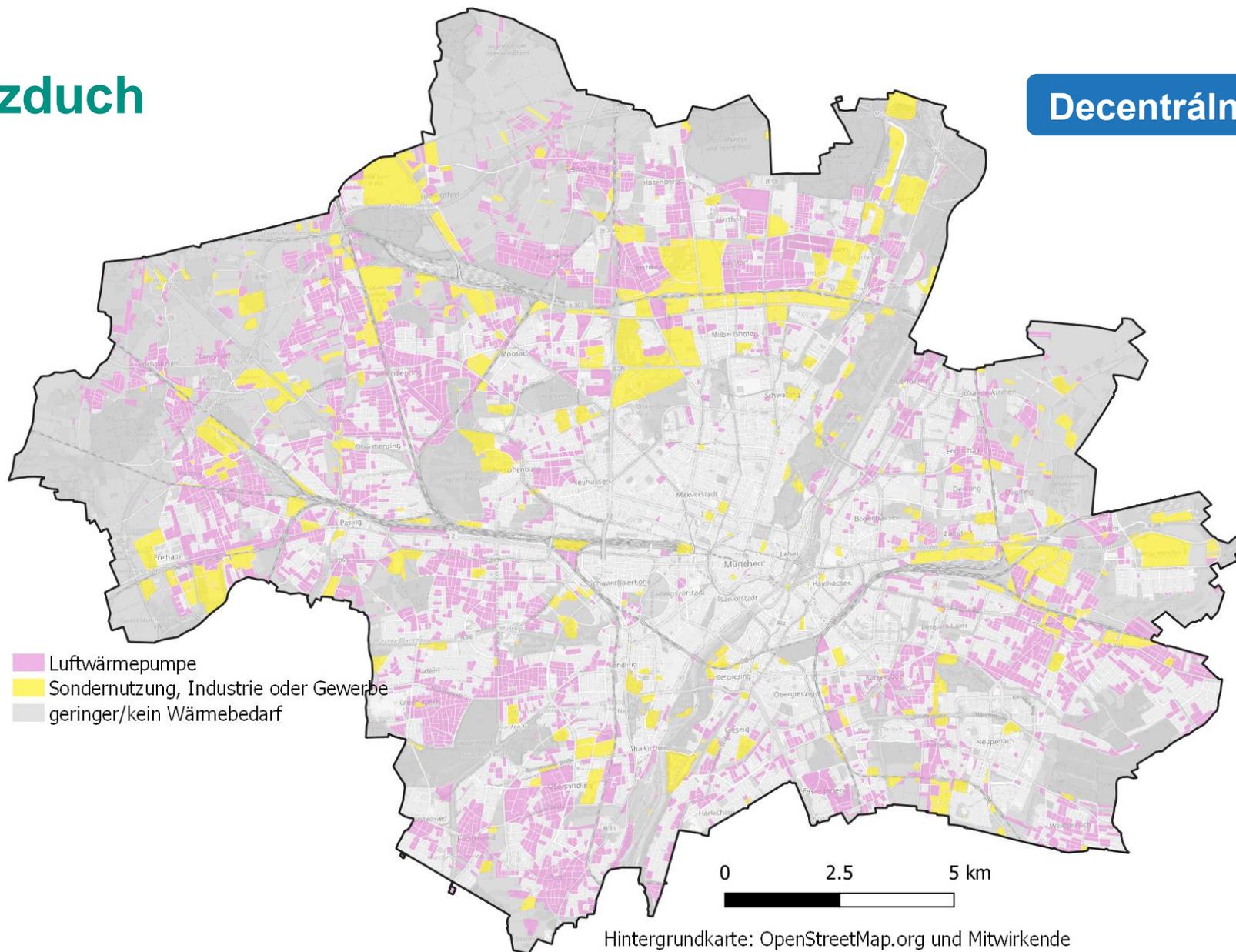

Speziální využití, průmysl nebo obchod

- Případně potenciál pro odpadní teplo
  - Specifické struktury poptávky
- ➔ Individuální oslovení klíčových aktérů

Vzduch

Decentrálně

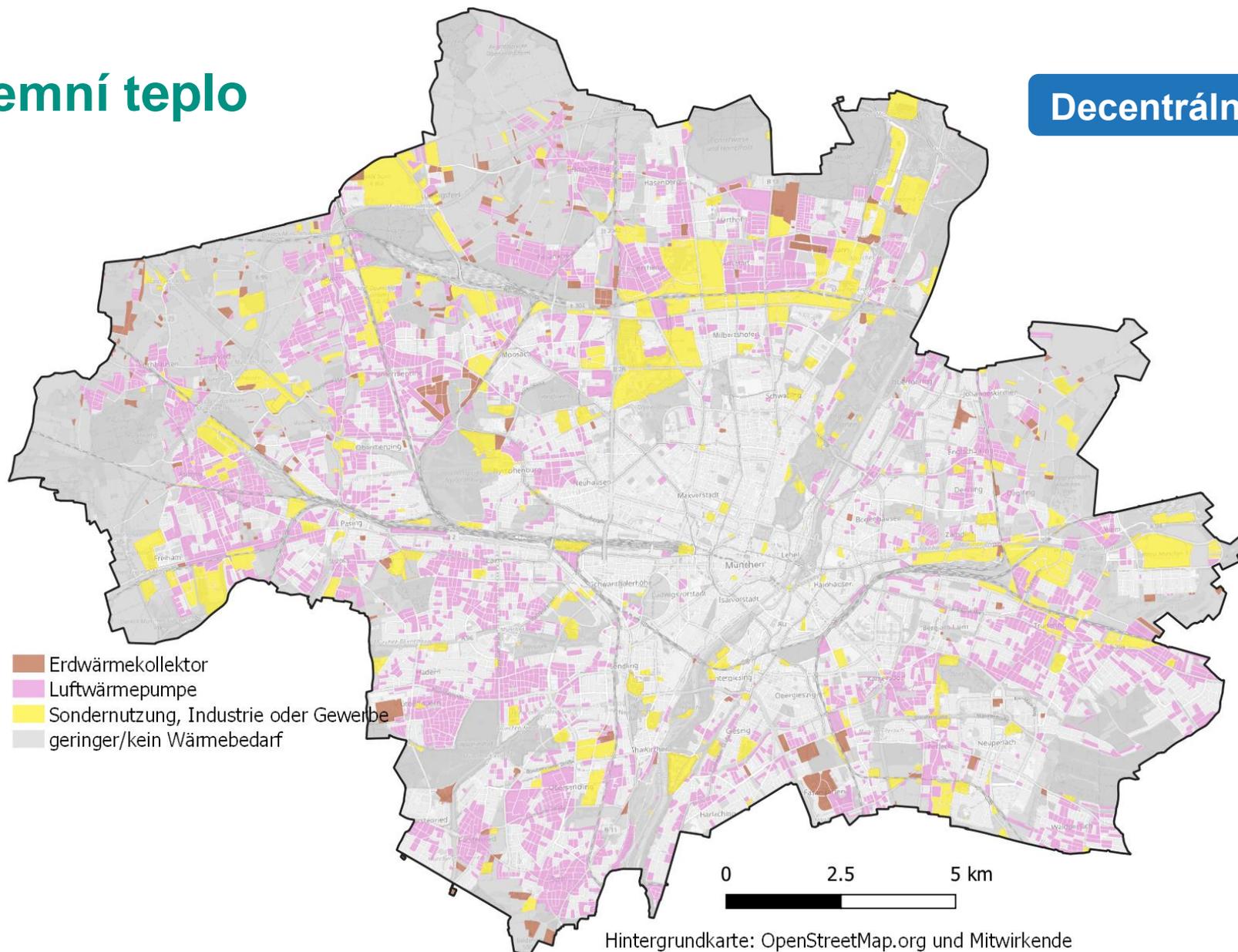

Geothermální čerpadla vzduch-voda

- Podrobná analýza hlukových emisí na úrovni budov
  - Mnichov je nejhustěji zastavěné město v Německu
- ➔ Nízký potenciál pro čerpadla vzduch-voda

Zemní teplo

Decentrálně

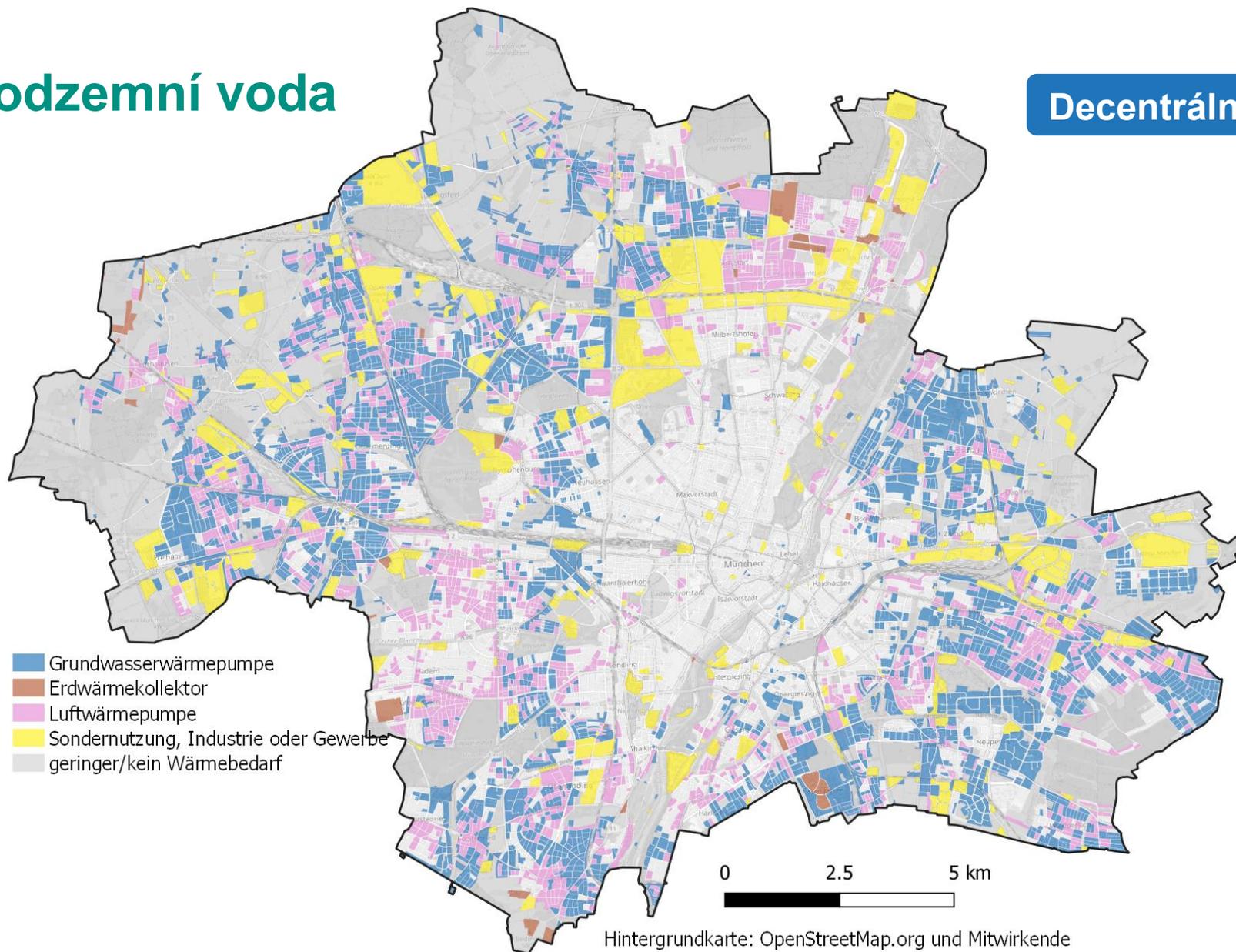

Geothermální čerpadla země-voda

- Zemní sondy jsou kvůli omezení hloubky vrtů zřídka ekonomické
- ➔ Kolektor je možný na větších pozemcích

Podzemní voda

Decentrálně

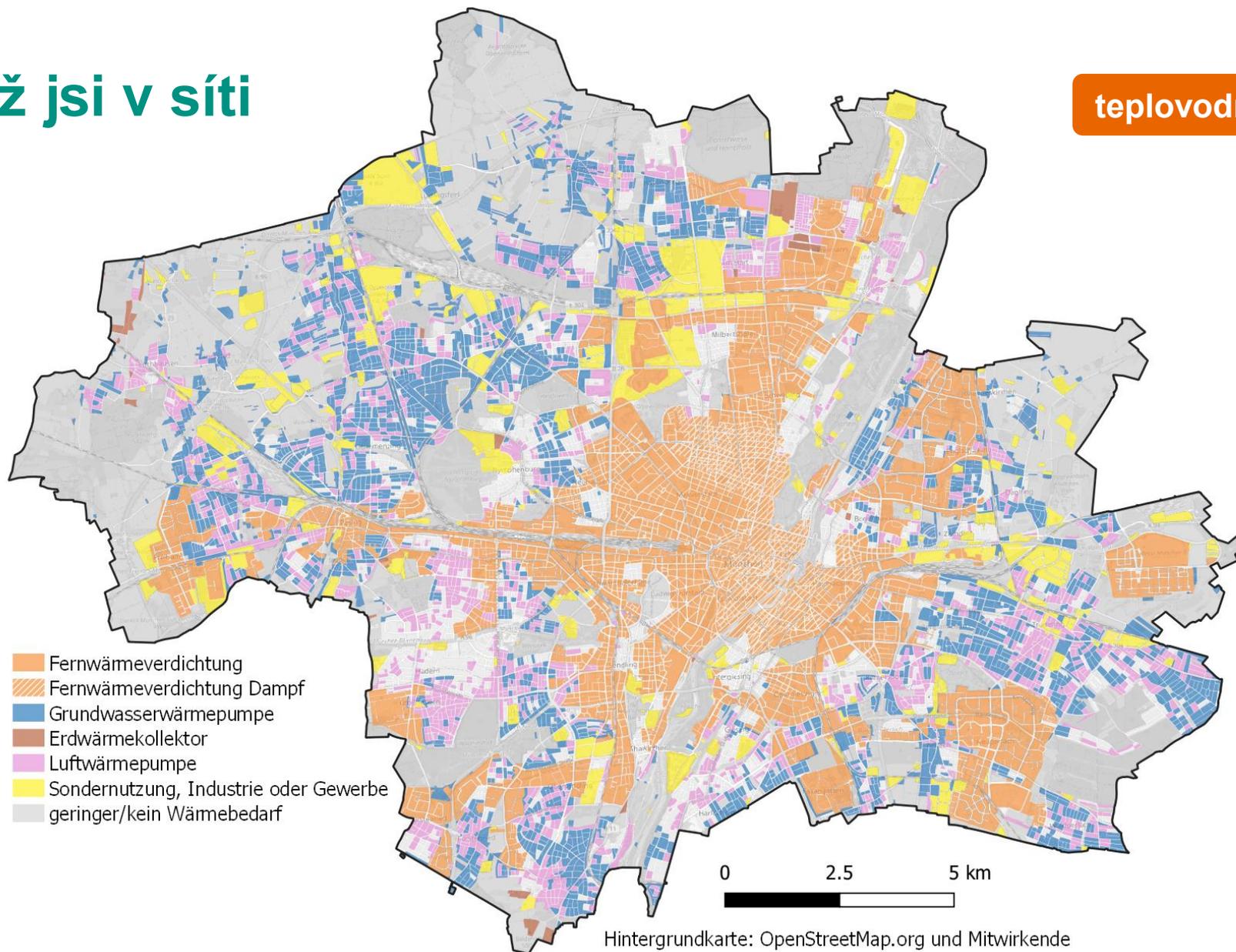
Geothermální čerpadla voda-voda

Ve velkých oblastech
vynikající podmínky

- Nejeftivnější typ
tepelného čerpadla
- ➔ Obzvláště ekonomické
ve společné síti
několika budov (blok)

Už jsi v síti

teplovodní síť

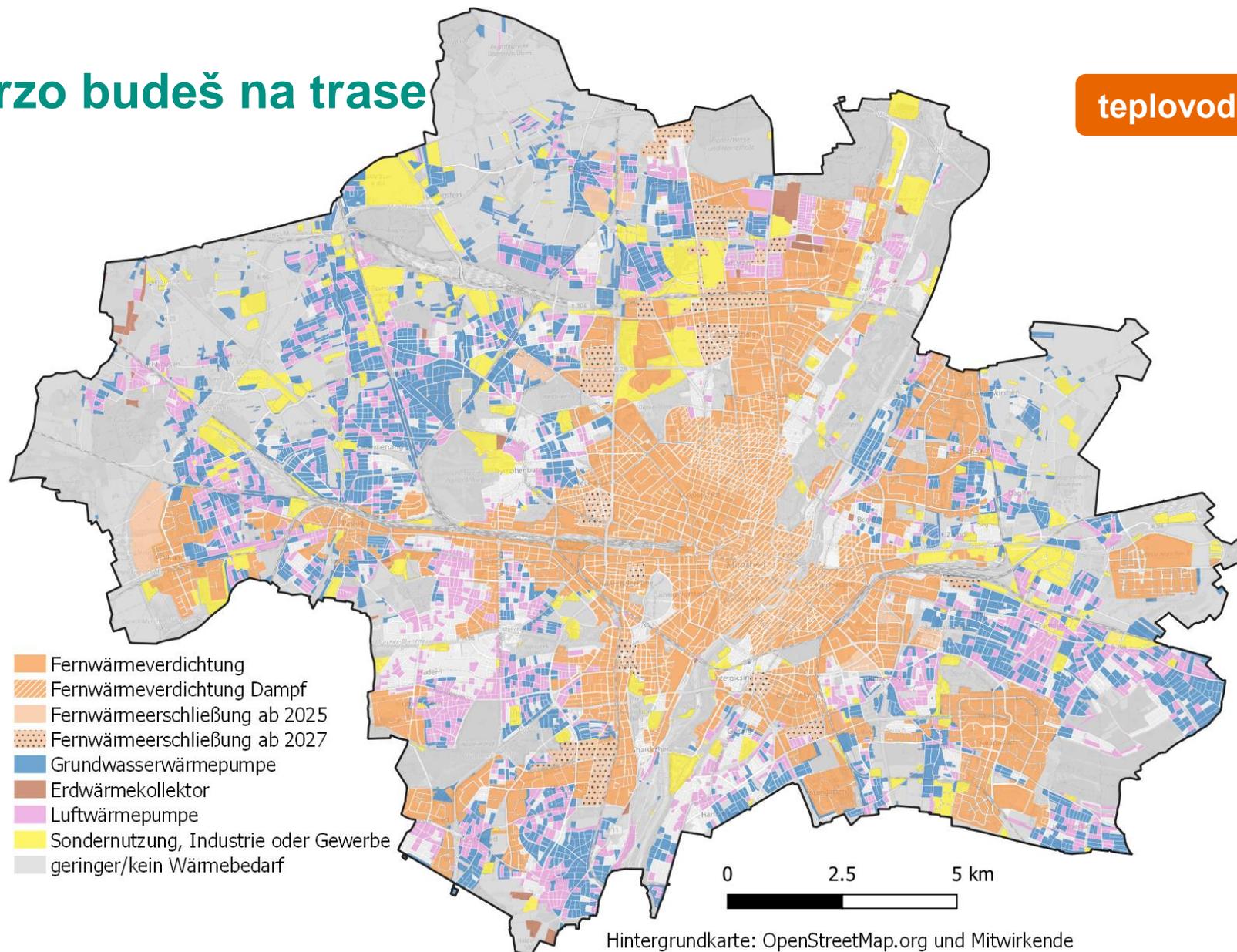
- Fernwärmeverdichtung
- Fernwärmeverdichtung Dampf
- Grundwasserwärmepumpe
- Erdwärmekollektor
- Luftwärmepumpe
- Sondernutzung, Industrie oder Gewerbe
- geringer/kein Wärmebedarf

Rozšíření / zesílení stávajícího teplovodního systému

- Připojení k existující síti
- Registrace přes portál SWM
- ➔ Dekarbonizace pomocí
hlubinné geotermální
energie

Brzo budeš na trase

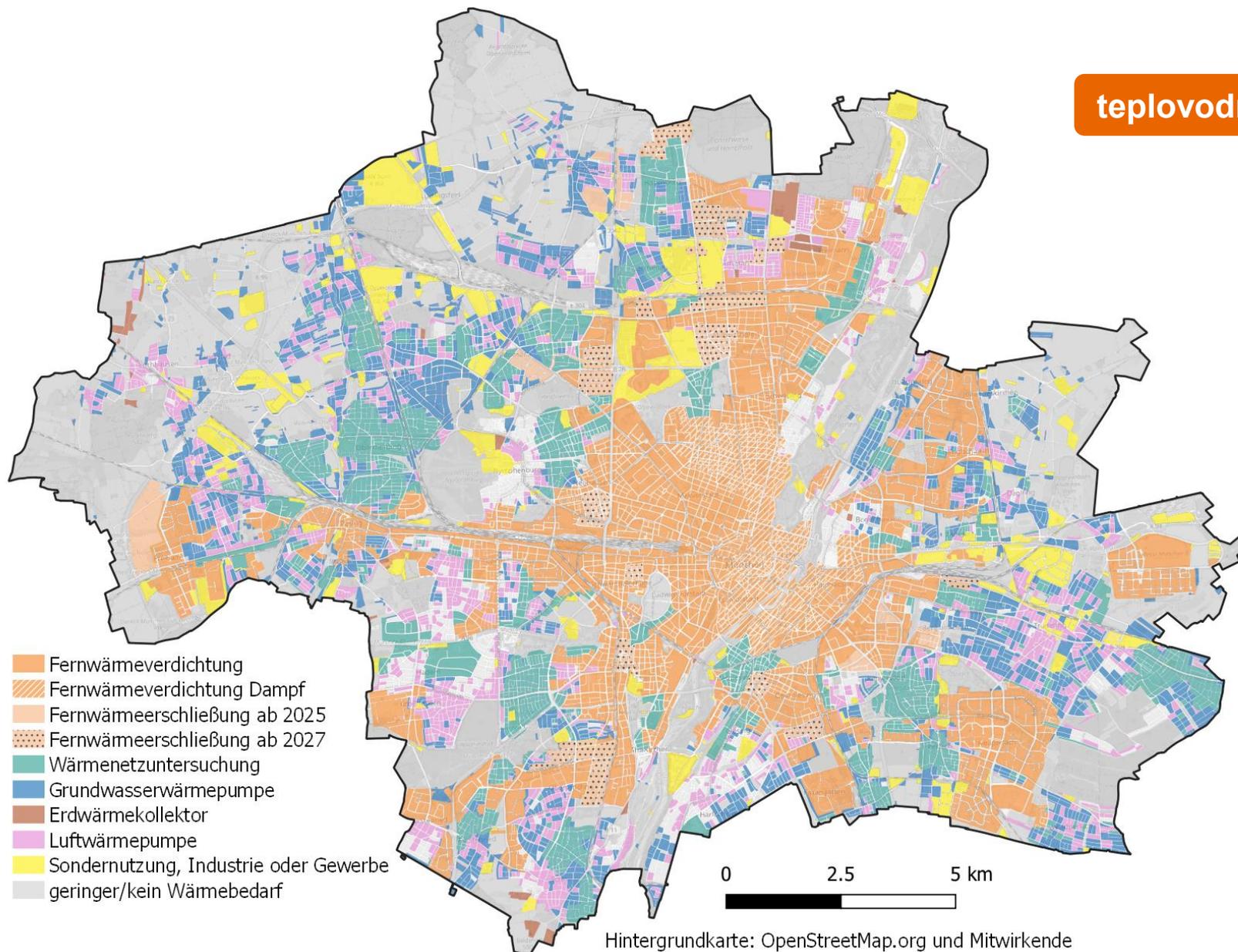
teplovodní síť

Připojení k centrálnímu vytápění od roku 2025

- Výstavba nových teplovodních potrubí
  - Zahájení mezi roky 2025 a 2030
- ➔ Možnost předběžné registrace pro připojení

teplovodní síť

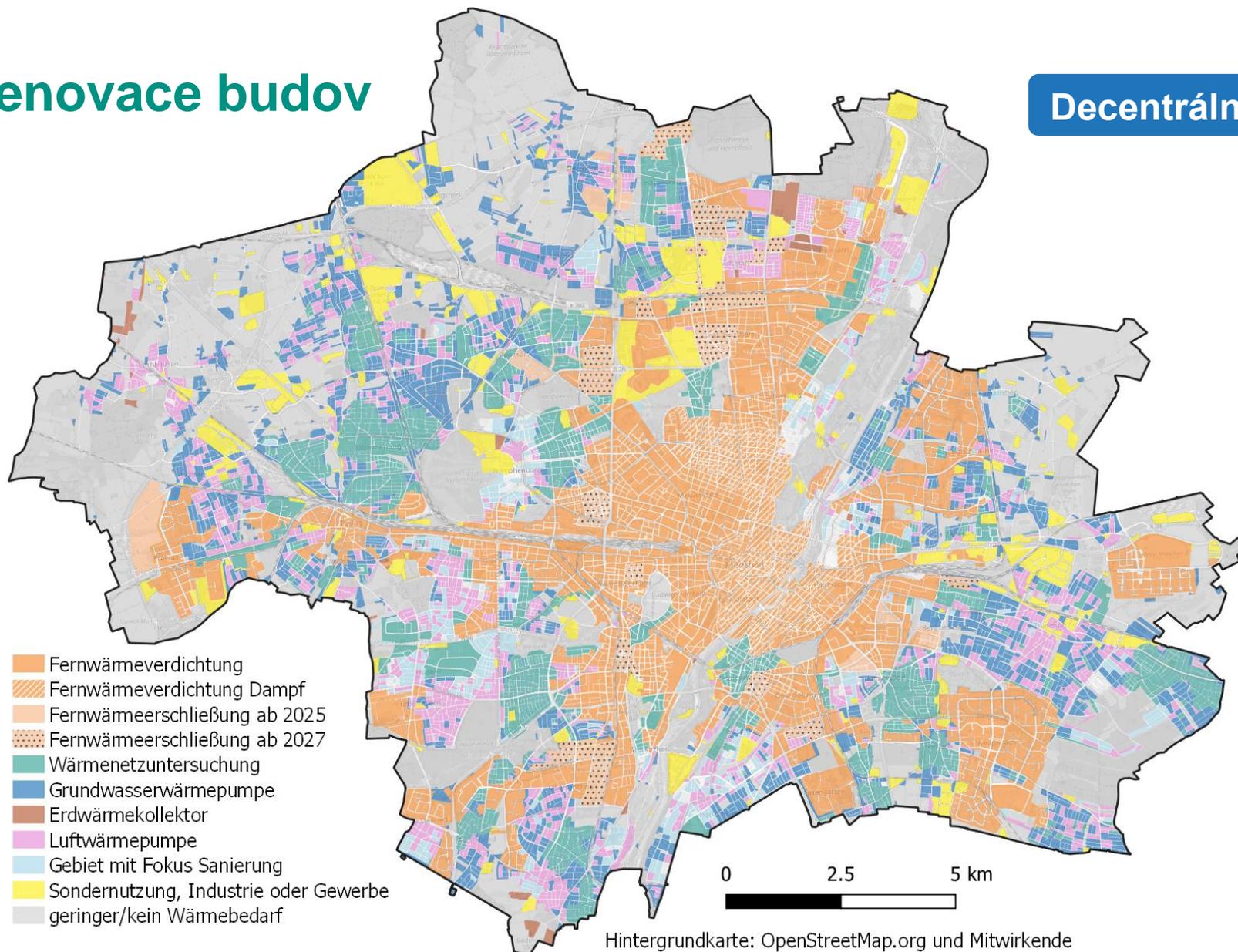

Oblastní vytápění

- Budoucí zásobování prostřednictvím dálkového vytápění (po 2030) nebo přes oblastní síť
  - Ekonomická proveditelnost potvrzena
- ➔ Občané budou včas informováni

Renovace budov

Decentrálně

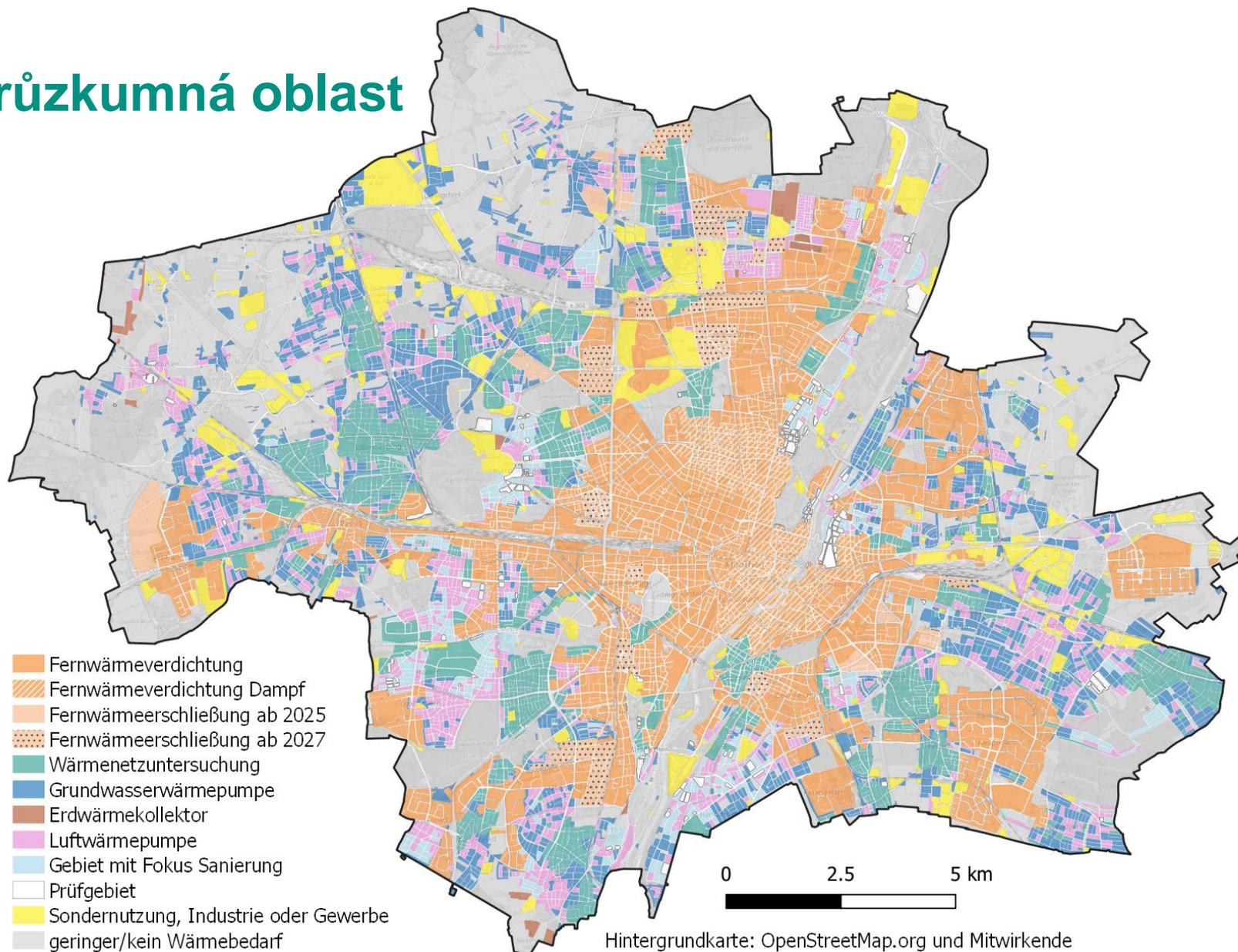

- Fernwärmeverdichtung
- Fernwärmeverdichtung Dampf
- Fernwärmeerschließung ab 2025
- Fernwärmeerschließung ab 2027
- Wärmenetzuntersuchung
- Grundwasserwärmepumpe
- Erdwärmekollektor
- Luftwärmepumpe
- Gebiet mit Fokus Sanierung
- Sondernutzung, Industrie oder Gewerbe
- geringer/kein Wärmebedarf

Oblast zaměřená na renovaci

- zásobování tepelnými čerpadly často obtížné
  - Snížení (s)potřeby díky energetickým renovacím
- ➔ decentralizovaná řešení oblastního vytápění

Průzkumná oblast

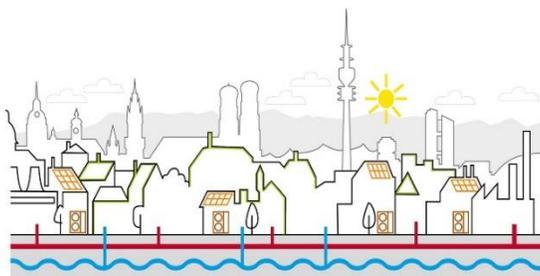
Průzkumná oblast

Požadované podmínky
nejsou dostatečně známé

- Možná decentralizovaná zásobování pro jednotlivé budovy
- Konkrétní energetické koncepty

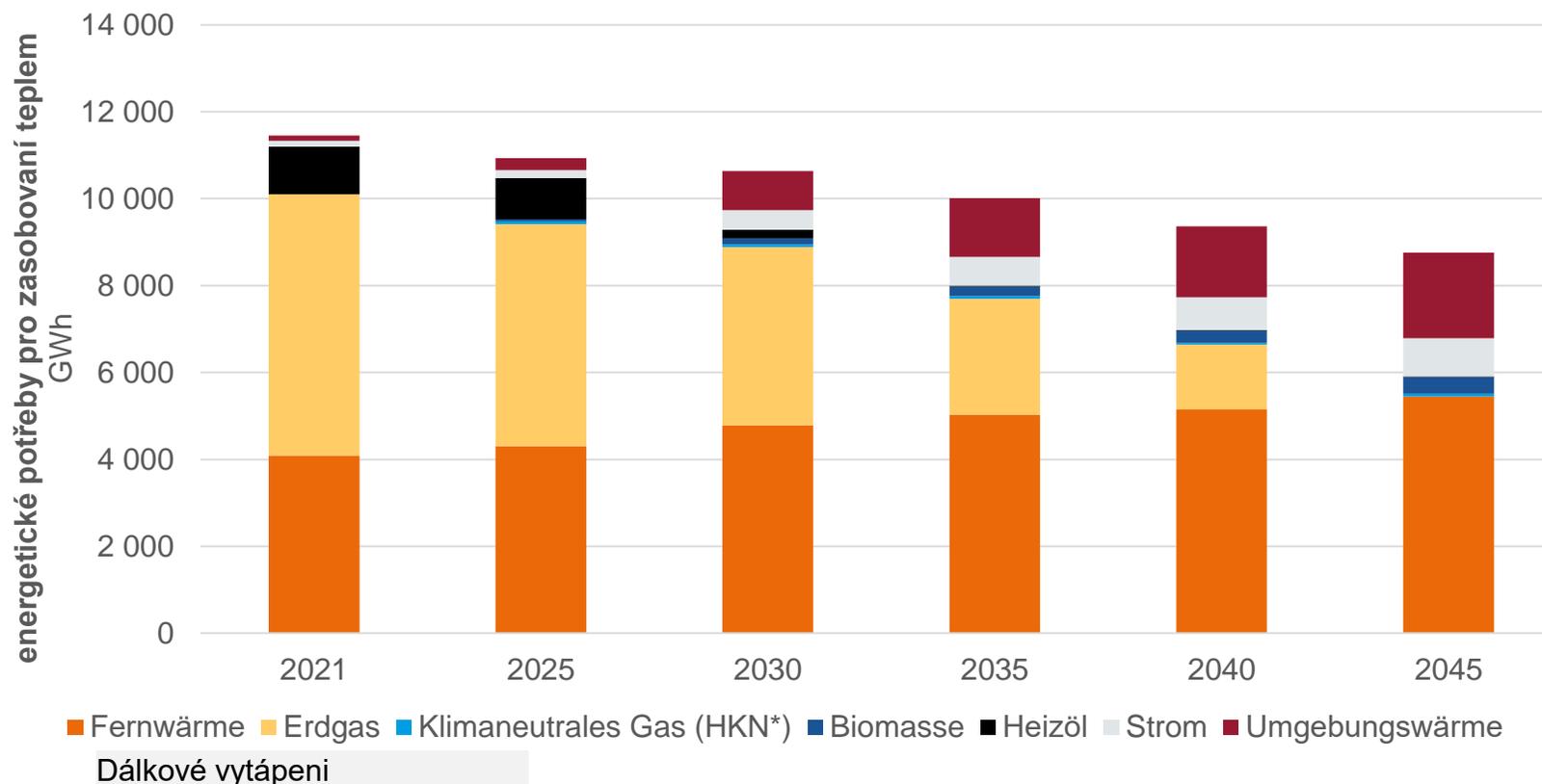
Tepelné zásobování v Mnichově do roku 2045

3. Simulace cílového scénáře

- Vývoj cen
- Podmínky pro podporu
- Právní rámec
- Výpočet variant pro dosažení klimatických cílů

Vývoj konečné energetické potřeby v cílovém scénáři

Komunální plán tepla ve stručnosti

Strategický a
dlouhodobý

Základ pro rozvoj
městské výstavby

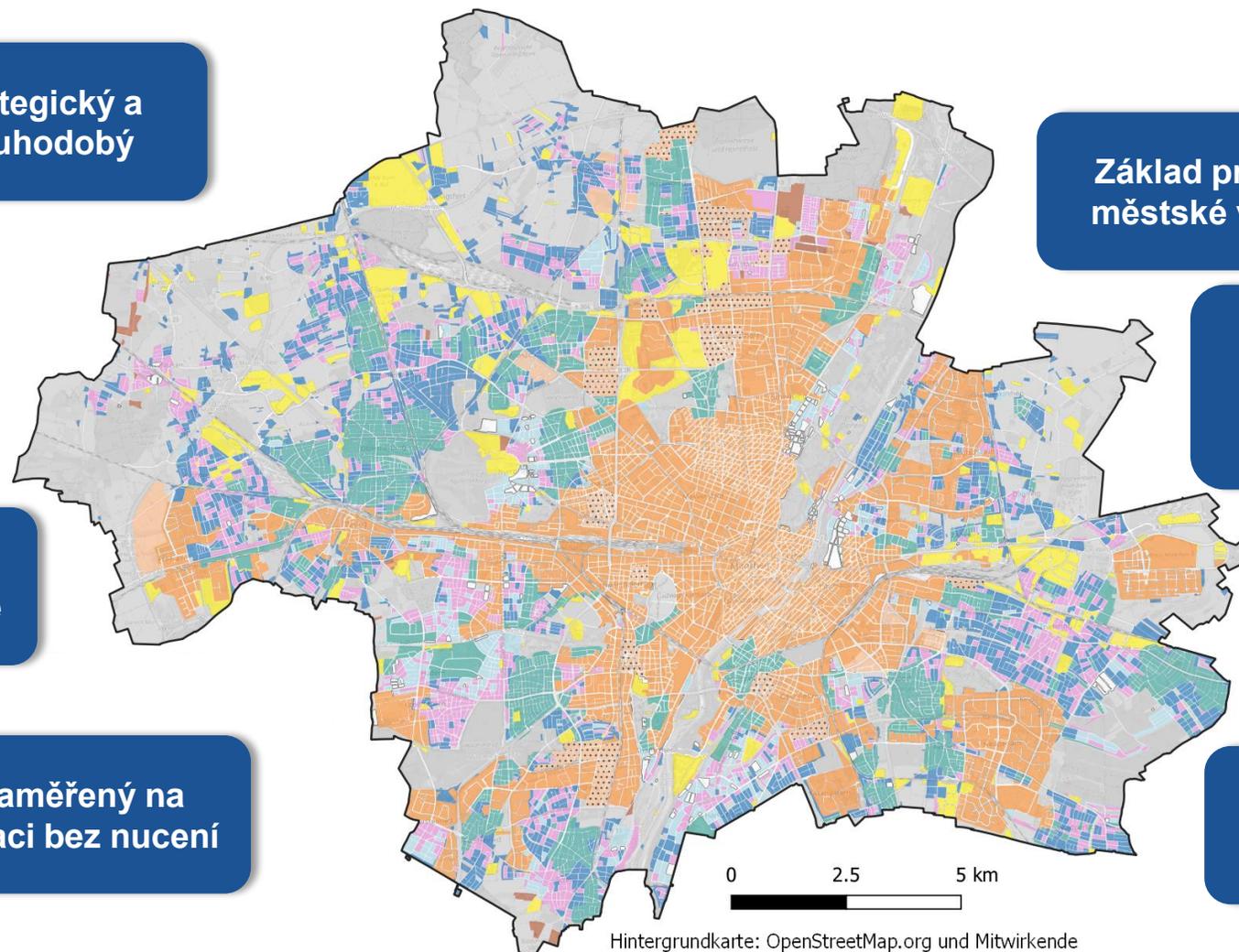
Spojuje klimatickou
neutralitu a bezpečnost
zásobování (cíl 2045)

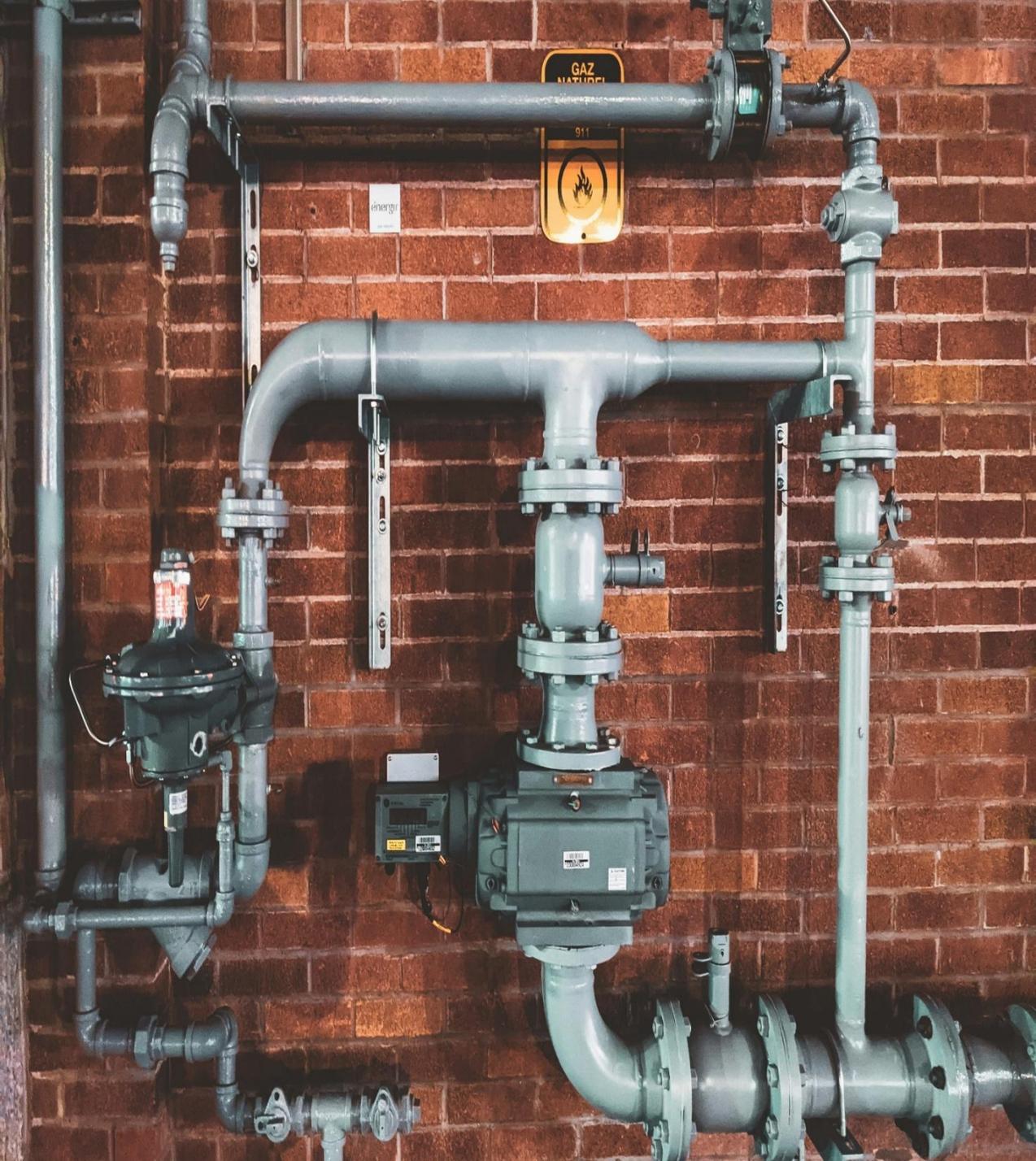
Ukazuje ideální způsob
zásobování teplem ve městě

Participativní a rotující

Nástroj zaměřený na
implementaci bez nucení

Veřejně dostupný v
geoportálu

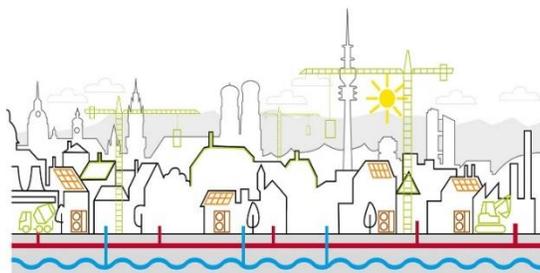

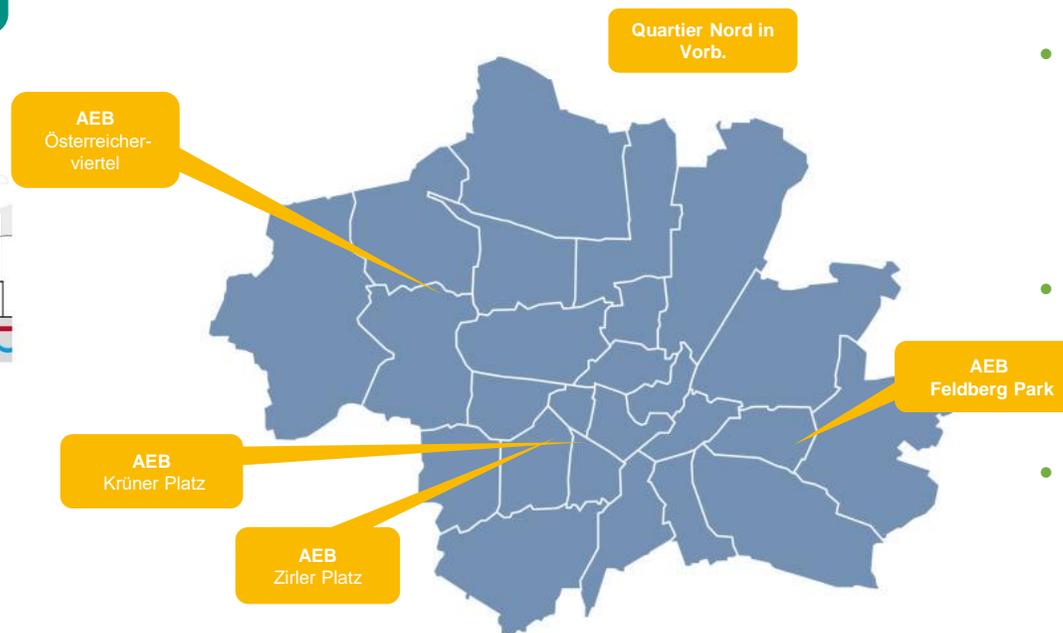
Implementace a práce ve čtvrtích a v oblastech

Místní energetické poradenství / aktivace veřejnosti

4. Strategie přechodu na udržitelné vytápění

- procesy na územních celcích
- podpůrná finanční opatření
- ➔ Komplettní nástrojová sada

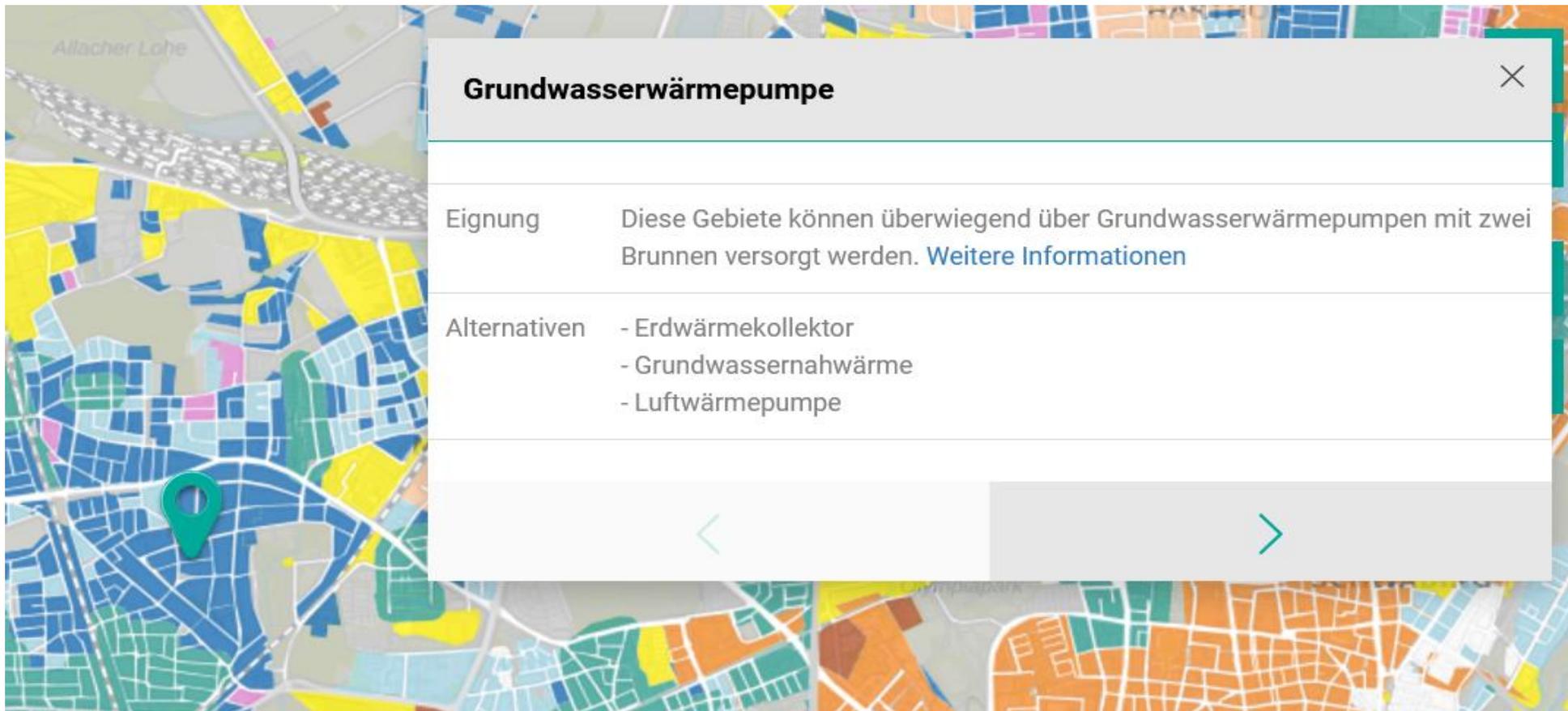

- Majitelé objektů
- poradci jsou experti na renovaci a efektivní zásobování obnovitelnou energií
- Prvotní informace, bez detailního plánování
- Přehled finančních státních a komunálních podpor
- Aktivace přes workshopy a veřejné akce

Min. 2
další

2025

Stručné popisy různých typů vytápění (Geoportal)

Grundwasserwärmepumpe ✕

Eignung Diese Gebiete können überwiegend über Grundwasserwärmepumpen mit zwei Brunnen versorgt werden. [Weitere Informationen](#)

Alternativen

- Erdwärmekollektor
- Grundwassernahwärme
- Luftwärmepumpe

- Möglichkeit hlásit se jako zájemce např. pro „M-Lokální vytápění“ anebo individuální nezávislé řešení
- Informace na webových stránkách „Re:think“ a pod SWM (komunální dodavatel energií) a na městských webových stránkách

Příklad: Potenciální profil povrchové geotermie pro parcely

Aufsuchende Energieberatung
Esterbergstraße 33
81377 München

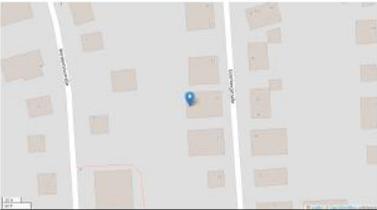
Landeshauptstadt
München
Referat für Klima- und
Umweltschutz

Sachgebiet Wärmestrategie
und Quartier
Bayerstraße 28a
80335 München
gb2-5.rku@muenchen.de

Potenzialsteckbrief oberflächennahe Geothermie

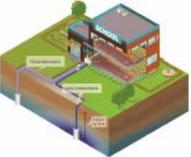
In diesem Steckbrief wird ein erster Überblick über die Möglichkeiten zur regenerativen Wärme- und gegebenenfalls Kälteversorgung mit oberflächennaher Geothermie gegeben. Begleitend zur Energieberatung vor Ort werden hier die Potenziale für die drei typischen Entzugssysteme Grundwasserwärmepumpe, Erdwärmekollektor und Erdwärmesonde dargestellt. Durch den Abgleich des Wärme- und Kältebedarfs des Gebäudes mit dem vorhandenen Potenzial kann mit dem Energieberater eine erste Einschätzung zur Machbarkeit einer geothermischen Nutzung getroffen werden. Auf Seite 7 finden Sie grundlegende Informationen zur oberflächennahen Geothermie für die bei Ihnen möglichen Systeme.

Standort Esterbergstraße 33

Standort des Objekts in Sendling-Westpark.
Lage in München.

Erstinschätzung für oberflächennahe Entzugssysteme

Grundwasserwärmepumpe:
Förder- und Schluckbrunnen
möglich

Erdgekoppelte Wärmepumpe:
Erdwärmekollektor
möglich

Erdgekoppelte Wärmepumpe:
Erdwärmesonde
nicht möglich

1

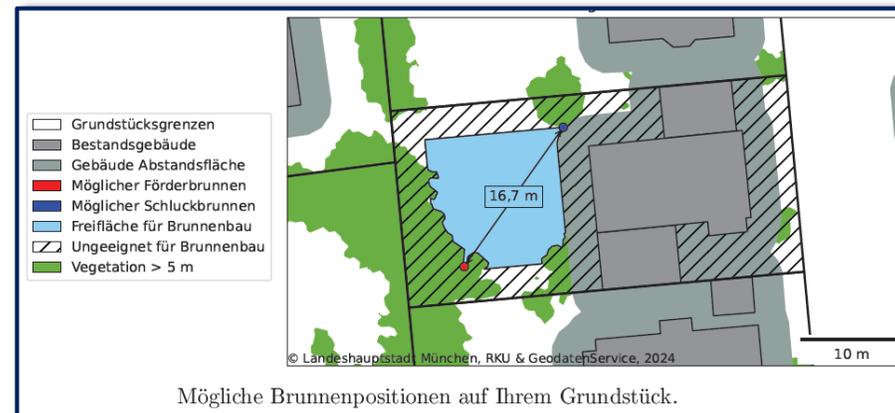
První odhad pro energetické poradenství

Na úrovni jednotlivých parcel

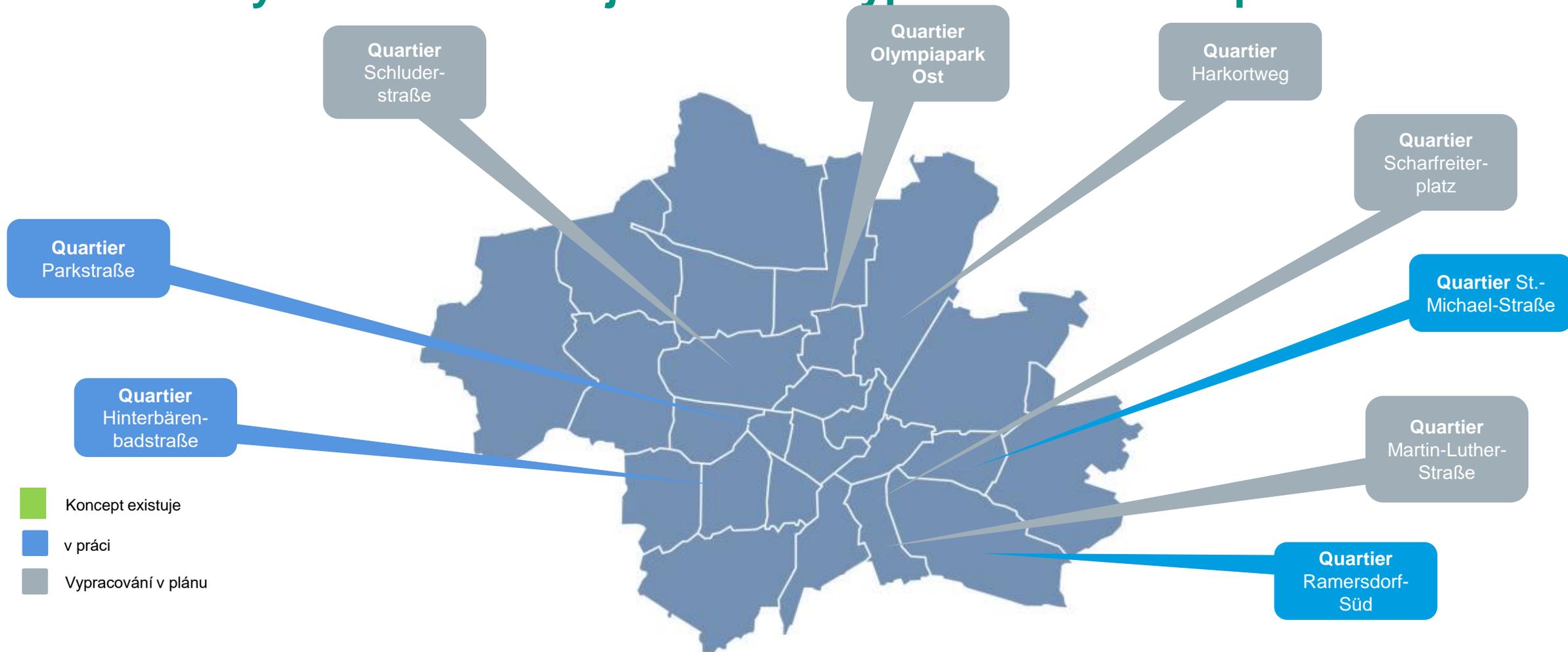
Pro všechna 3 odběrová zařízení povrchové geotermie

Např. informace o umístění vrtů na základě mapování nevyužitých ploch

Informace vodoprávního povolení

Klimaticky neutrální rozvoj oblastí - vypracování konceptů

2025

Informace na: Geoportal, Re:think und muenchen.de

Geoportal: geoportal.muenchen.de

Herzlich willkommen im digitalen Wärmeplan*

Hier erfahren Sie, welche Art der erneuerbaren Wärmeversorgung bei Ihnen funktionieren kann.

*Der hier einsehbare vorläufige Münchener Wärmeplan bietet eine unverbindliche Orientierungshilfe und liefert erste Vorschläge, wie sich die meisten Gebäude zukünftig mit Wärme aus erneuerbaren Quellen versorgen können.

Wie komme ich zu den Informationen im Wärmeplan?

Wie bediene ich den digitalen Wärmeplan ...

Sie können durch Zoomen in der Karte navigieren oder in der Leiste oben rechts eine Adresse suchen.
Per Klick auf eine bestimmte Stelle in der Karte erhalten Sie detailliertere Infos zum jeweiligen Standort.
Die Bedeutung der Farben wird in der Legende (abrufbar in der Leiste oben links) erklärt.

- Fernwärmeverdichtung
- Fernwärmeerschließung ab 2025
- Wärmenetzuntersuchung
- Grundwasserwärmepumpe
- Erdwärmekollektor
- Luftwärmepumpe
- Sondernutzung, Industrie oder Gewerbe

Re:think: rethink-muenchen.de

Re:think München
Neuen Denken für unser Klima

Re:think München | Veranstaltungen | Arbeit und Wirtschaft

Landeshauptstadt München | Referat für Klima- und Umweltschutz

Bauen und Sanieren | Förderung | Klimabewusst leben | Quartiere

Münchener Wärmewende

Deutschland hat sich das Ziel gesetzt, bis 2045 klimaneutral zu werden. Eine große Rolle, um dieses Ziel zu erreichen spielt dabei, wie unsere Gebäude mit Wärme und Energie versorgt werden. Das novellierte Gebäudeenergiegesetz (GEG) ist am 1.1.2024 in Kraft getreten. Es bildet die Grundlage, um die Klimaschutzziele im Gebäudebereich umzusetzen und die Abhängigkeit von fossilen Energieträgern zu verringern.

Das Gesetz bietet Gebäudeeigentümer*innen einen klaren Rahmen für den Umstieg von fossilen auf erneuerbare Heizungstechnologien. Verknüpft sind die Regelungen mit finanziellen Förderungen des Bundes und der Landeshauptstadt München, die die Investition in erneuerbare Technologien mit bis zu 70 Prozent unterstützen.

Startseite > Bauen und Sanieren > GEG: Wärmeplanung

Wärmewende kompakt

Gebäudeenergiegesetz im Überblick
Erfahren Sie hier hier was auf Bundesebene gilt.

Münchener Wärmeplan
München wird Vorreiter - checken Sie jetzt Ihre Alternativen für die Zukunft.

Förderungen
Die Landeshauptstadt kombiniert die Förderungen des Bundes mit dem Münchener Förderprogramm Klimaneutrale Gebäude (FKG).

Fragen & Antworten zur Wärmewende
Hier haben wir viel Wissenswertes für Mieter*innen & Eigentümer*innen zusammengestellt.

LHM Website: muenchen.de/waermeplan

Wärmewende für München

Vorlesen

Die kommunale Wärmeplanung in München - Ein strategisches Planungsinstrument für die Wärmewende.

Der Münchener Wärmeplan

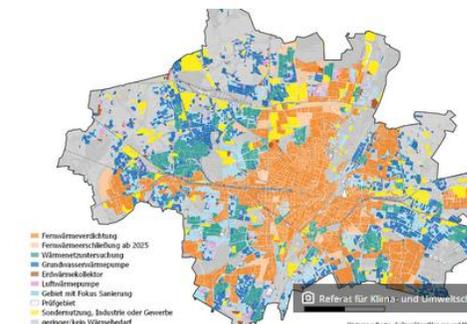

Abbildung: Karte der Wärmeversorgungsgebiete in München (Stand April 2024)

Als erste Kommune in Bayern hat die Landeshauptstadt München entsprechend dem Wärmeplanungsgesetz eine Wärmeplanung erarbeitet. Diese Planung berücksichtigt die aktuelle Wärmeversorgung im Stadtgebiet und gibt Auskunft über zukünftige klimaneutrale Versorgungsmöglichkeiten. Eine wichtige Rolle spielt dabei der Ausbau und die Optimierung von Wärmenetzen (Fernwärme, Nahwärme). Zusätzlich wird außerhalb von Wärmenetzgebieten umfassend über die Möglichkeiten zur Nutzung von Umweltwärme informiert.

Seiteninhalt

- Münchener Wärmeplan
- Zeitplan der Wärmeplanung
- Ablauf der Wärmeplanung
- FAQs Münchener Wärmeplan
- Interessensbekundung
- Studien
- Datenschutzhinweise

Děkuji za Vaší pozornost!

Další informace:

<https://muenchen.de/waermeplan>

<https://rethink-muenchen.de/meinplan>

<https://geoportal.muenchen.de/portal/waermeplan>

27.03.2025

(v podání) Dipl. –Ing. Hana Riemer

Autoři:

Dr. Tilmann Rave, Referat für Klima- und Umweltschutz

Dr. Herbert Koschel, SWM